



Nazwiska patronimiczne szlachty na *-owicz*, *-ewicz* w starostwie grabowieckim od XVI do XVIII wieku

Marek Olejnik

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ORCID: 0000-0002-9157-918X

Surnames of Nobility With the Suffixes *-owicz*//*-ewicz* in the Starosty District of Grabowiec From the 16th to the 18th Centuries

ABSTRACT: The surnames of nobility with the suffixes *-owicz*//*-ewicz* in starosty district of Grabowiec have been analyzed in the article. The source database used in the article contains the municipal books of Grabowiec from 16th to the 18th centuries. On the

base of analyzed material it can be concluded that gentry anthroponyms with suffixes *-owicz*//*-ewicz* have two-piece form (name and surname). The basis for the surnames are first and foremost names, often church names, and nicknames

KEYWORDS: onomastics; anthroponymy; starosty district of Grabowiec; Polish–East Slavic borderland.

CONFLICT OF INTERESTS STATEMENT: The author declares that there were no conflicts of interest in this study.

AUTHOR'S CONTRIBUTION: The author assumes sole responsibility for: preparing the research concept of the article, the way it is presented, developing the method, collecting and analyzing data, formulating conclusions, and editing the final version of the manuscript.



Celem artykułu jest analiza nazwisk szlachty z formantem *-owicz*, *-ewicz* utworzonych od imion od XVI do XVIII wieku.

W literaturze przedmiotu komponent występujący bezpośrednio po imieniu był określany jako: *protonazwisko* [Kowalik-Kaleta 1983; Sieradzki 2016], *przez-nawisko*, *przydomek* [Warchoń 1996], *określenie poimienne* [Mytnik 2017], *określenie dodatkowe* [Wolnicz-Pawłowska 1978]. W dobie średniopolskiej w stosunku do staropolskiej zakres użycia drugiego po imieniu członu określającego znacznie się zmienił. Wśród szlachty, choć nie był obowiązkowy, pozostawał stałym elementem identyfikacji [Sieradzki 2016: 259].

W niniejszym artykule na określenie występującej po imieniu nazwy osobowej używam terminu *nazwisko*, zdając sobie sprawę z tego, że nie ma on wszystkich cech dzisiejszego nazwiska.

Nazwiska patronimiczne w okresie prasłowiańskim tworzone były za pomocą sufiksu **-itjo*. Jego kontynuantem na gruncie polskim był formant *-ic*, rozbudowany o element *-ew*, *-ow*. Pod wpływem wschodniosłowiańskim wygłosowe *-c* przeszło w *-cz* [Klemensiewicz 1974: 305]. Tego typu formacje były charakterystyczne dla antroponomii pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego. Nazwiska na *-owicz* // *-ewicz* występowały w szlacheckiej antroponomii kresowej jako model prestiżowy i miały wpływ na kształtowanie się nazwisk mieszczan, szczególnie w większych ośrodkach [Wolnicz-Pawłowska, Szulowska 1998: 183]. Wschodnią proveniencję przypisują tego typu nazwiskom również inni badacze pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego [Citko 2006: 73; Tichoniuk 1988: 87; Złotkowski 1998: 343].

W Polsce przez długi czas antroponimy tego typu klasyfikowane były jako typowo mieszczańskie [Bystron 1993: 32–33]. Nowsze opracowania kwestionują taki stan rzeczy [Magda-Czekaj 2010; Wolnicz-Pawłowska 2010]. Leonarda Dacewicz stwierdza, że na Podlasiu ten model nazwiskowy zdominował w XVI wieku antroponomię szlachecką, a w XVII wieku nosicielami tego typu antroponomów byli mieszczanie [Dacewicz 2014: 82].

Bazę źródłową niniejszego opracowania stanowi materiał zgromadzony w monografii pt. *Antroponomia starostwa grabowieckiego (XVI–XVIII w.)* [Olejnik 2019], którego podstawą są materiały rękopiśmienne [zob. Źródła; por. też Olejnik 2019: 285–289].

Księgi grodzkie grabowieckie i księgi ziemskie grabowieckie, które przetrwały do naszych czasów, datowane na XVI–XVIII wiek, sporządzone były niemal w całości po łacinie. Wszystkie materiały są zdeponowane w Lubelskim Archiwum Państwowym.

Odczytanie źródeł rękopiśmiennych niejednokrotnie sprawiało trudności. Do największych problemów należą: brak jednolitych zasad polskiej grafii

i ortografii doby średniopolskiej, niewyraźne pismo pisarzy (zazwyczaj kilku sporządzało jedną księgę) oraz pewna swoboda i niekonsekwencja przy sporządzaniu ksiąg. Na podobne problemy zwracali uwagę również inni badacze [Citko 2001: 18–19; Kosyl 2006; Kość 1999: 67–69; Rudnicka-Fira 2004: 23–24; Szulowska 1992: 11; Warchoń 2012; Wolnicz-Pawłowska 1993: 10–12].

Pierwsze wzmianki o Grabowcu pochodzą z XIII wieku [Kuczyński 1965: 86]. W 1394 roku założono w Grabowcu parafię rzymskokatolicką. Wiadomo też, że wcześniej istniała już tutaj cerkiew i parafia obrządku wschodniego [Jaroszyński 1991: 13]. Wraz z wybudowaniem kościoła i odbudowaniem zamku Siemowit IV założył miasto na prawie polskim [Jaroszyński 1991: 13]. W 1447 roku w Sokalu nastąpiło przeniesienie Grabowca na prawo magdeburskie [Jaroszyński 1991: 15]. W 1462 roku ziemię bełską, w tym także Grabowiec, włączono do Korony. Zostało wówczas utworzone województwo bełskie. Powiat grabowiecki leżący w północno-zachodniej części tego województwa miał szacunkową powierzchnię 809 km² [Bondyra 2015: 21].

Kościół parafialny w Grabowcu stanowił centralny ośrodek życia religijnego oraz kulturalnego miejscowej społeczności. Grabowiec, należący do diecezji chełmskiej obrządku łacińskiego, pełnił funkcję siedziby dekanatu, obejmującego parafie w Tyszowcach, Rachaniach, Woźuczynie, Gródku, Nabrożu oraz Łaszczowie.

W wyniku wkroczenia wojsk austriackich na teren powiatu grabowieckiego w 1772 roku wprowadzono zmiany w strukturze administracyjnej regionu, co doprowadziło do utraty przez Grabowiec statusu miasta powiatowego. W 1869 roku, decyzją Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskim, miejscowość została przekształcona w osadę – status ten utrzymuje się do chwili obecnej.

Warstwa uprzywilejowana była zróżnicowana pod względem zamożności. Do szlachty bogatej należeli właściciele kilku wsi. Do średniej grupy zaliczali się posiadacze jednej wsi, natomiast najbiedniejsza szlachta, tzw. zagrodowa, posiadała łany we wsi, które uprawiała własnoręcznie [Kowalik-Kaleta 2007: 33].

Antroponimia szlachty grabowieckiej, podobnie jak w pozostałej części Rzeczypospolitej, była zdominowana przez formacje odmiejscowe. Nazwiska zależnościowe, wśród których dominowały określenia z sufiksem *-icz* // *-owicz* // *-ewicz*, stanowiły od 6% w XVI wieku do 8,5% w XVIII wieku [Olejnik 2019: 174].

W Grabowcu bojarzy nie otrzymali przywileju wejścia do stanu szlacheckiego, większość ziemiaństwa pochodziła z Mazowsza [Janeczek 1991: 302].

Materiał podaję w porządku chronologicznym (XVI, XVII i XVIII wiek), w obrębie poszczególnych stuleci antroponimy ułożone są alfabetycznie wraz z danymi źródłowymi oraz podstawą imienną pochodzącą ze słowników.

XVI wiek

Baltazarowicz: *Nobil Nicolai Komorowski Baltazarowicz* 1590 KGW162 919
por. im. Baltazar ICH;

Filipowicz: *Nobilis Albertus Filipowicz* 1590 KGW162 923 por. im. Filip ICH;

Malcherowicz: *Nobilis Georgius Malcherowicz* 1590 KZG23 235 por. im. Malcher T;

Marcinowicz: *Nobily Alberto Stanislaw Marcinowicz* 1583 KGW161 354 por. im. Marcin ICH;

Pawłowicz: *Simonis Pawlowicz* 1583 KGW161 354 por. im. Paweł ICH.

XVII wiek

Adamowicz: *Nobilis Alberty Adamowicz* 1682 KZ63 56 por. im. Adam ICH;

Bartoszewicz: *Nobilis Joannes Bartoszewicz* 1697 KZ64 644 por. im. Bartosz ICH;

Daniłowicz: *Magnifici Nicolai Daniłowicz Thesaurarj* 1618 KZG27 506
por. im. Danił T;

Hajewicz: *Gnoso Hieronimo Gabrieli Haiewicz* 1681 KZ63 29 por. im. Haj T;

Janikowicz: *Illris et Magcus Joannes Nicolaus a Żaron Janikowicz* 1641 KZ57 56
por. im. Janik; Jan ICH;

Jaroszewicz: *Gnosi Franciscus Jaroszewicz Maritus ab Una et Anna Drzewiecka
olt Gnosi Francisci Borsza Drzewiecki* 1695 KZ64 449 por. im. Jarosz T;

Krzczkowicz: *Nlis Nicolai Krzczkiewicz* 1662 KZ60 502 por. im. Krzeczek,
Krzeczko SSN;

Maskiewicz: *Gnosus Joannes Maskewicz* 1655 KZ59 594 por. im. Masko T;

Maszkiewicz: *G. Alexandri Maszkiewicz* 1691 KZ64 47 por. im. Masko T;

Perchurewicz: *Generosi Vladislaus Perchurewicz* 1696 KZ64 512 por. im. Perchur T;

Romankiewicz: *Nlis Samuel Romankiewicz* 1652 KZ59 140 por. im. Romanek,
Romanko T;

Szymkiewicz: *Generosus Fridericus Szymkiewicz* 1693 KZ64 275 por. im. Szymek,
Szymko T;

Szymkowicz: *G. Fridericus Szymkowicz Sklinski* 1699 KZ65 125 por. im. Szymek,
Szymko T;

Tyszkiewicz: *Mgcus Georgius Tyszkiewicz Palatinides Czernichowienę* 1679 KZ62
501 por. im. Tyszko T;

Wacławowicz: *G. Antonj Wacławowicz* 1690 KZ63 760 por. im. Wacław ICH;

Żytkiewicz: *Gnosos Danielem Żytkiewicz* 1642 KZ57 180 por. im. Żytek, Żytko
SSN.

XVIII wiek

Antoniewicz: *Jacobus Antoniewicz* 1761 KP195 299 por. im. Antoni ICH;
Daszkiewicz: *Magnificus Theodosius Daszkiewicz Venator* 1765 KP195 404 por. im. Daszko T;
Girzkowicz: *Antonio Girzkowicz* 1762 KP195 321 por. im. Giszko ICH;
Hrehorowicz: *Theodosius Hrehorowicz* 1773 KP196 580 por. im. Hrehor TRIJ;
Hulewicz: *Generosus Christophorus Hulewicz Venator Zydaczoviensis* 1701 KZ65 358 por. im. Hul T;
Iwaskiewicz: *Gnosus Lucas Ivaskiewicz* 1723 KP193 191 por. im. Iwaszko T;
Jachimowicz: *Gnosus Antonius Jachimowicz* 1717 KGR109 1256 por. im. Jachim T;
Jurewicz: *Albertum Jurewicz* 1735 KP194 7 por. im. Jura TRIJ;
Jurkiewicz: *Generosus Joannes Jurkiewicz* 1756 KP195 103 por. im. Jurko TRIJ;
Krzysztofowicz: *Generosus Joannem Krzysztofowicz* 1754 KP195 4 por. im. Krzysztof ICH;
Kurczewicz: *Generosus Antonius Kurnatowicz Kurczewicz olim Generosi Alexandri Kurnatowicz fily* 1712 KGR106 469 por. im. Kurcz T;
Kurnatowicz: *Generosus Antonius Kurnatowicz Kurczewicz olim Generosi Alexandri Kurnatowicz fily* 1712 KGR106 469 por. im. Korniat TRIJ;
Ławruszewicz: *Generosus Feliciano Ławruszewicz Burgrabium* 1759 KP195 222 por. im. Ławrusz, Ławrientij T;
Maruszakiewicz: *Simoni Maruszakiewicz* 1715 KP193 643 por. im. Maruszko T;
Nazarewicz: *Martino Nazarewicz* 1740 KP194 179 por. im. Nazar TRIJ;
Necewicz: *Gnosus Theodory Necewicz in Bonis Villa Zawalow* 1713 KGR107 24 por. im. Necz T;
Pawłowicz: *Mathias Pawłowicz* 1745 KP194 329 por. im. Paweł ICH;
Perchurewicz: *Generosi Leo Perchurewicz Kopec olim Gnosi Vladislai Perchurewicz Kopec Gladiferi Filius* 1701 KZ65 309 por. im. Perchur T;
Pilankiewicz: *Generosus Josephus Pilankiewicz* 1759 KP195 193 por. im. Pilanko T;
Ruslewicz: *Generosus Jacobus Ruslewicz* 1761 KP195 298 por. im. Rusłan T;
Rynkiewicz: *Gnsus Josephus Rynkiewicz* 1774 KP196 637 por. im. Ryńko TRIJ;
Stankiewicz: *Generosus Martinus Stankiewicz* 1754 KP195 37 por. im. Stank T;
Truszewicz: *Nobilis Martinus Truszewicz* 1701 KZ65 324 por. im. Trusz ICH;
Walkiewicz: *Carolus Walkiewicz* 1754 KP195 6 por. im. Walko T;
Zienkiewicz: *Gnsus Michael Zienkiewicz* 1773 KP196 567 por. im. Zienko T;
Zosiewicz: *Generosus Michael Zosiewicz* 1757 KP195 138 por. im. Zosima T.

Najstarsze, choć nieliczne, antroponimy odnotowane w zgromadzonym korpusie źródłowym pochodzą z XVI wieku i obejmują formy takie, jak: *Marcinowicz* (1583), *Pawłowicz* (1583), *Baltazarowicz* (1590), *Filipowicz* (1590) oraz *Malcherowicz* (1590).

W XVII wieku obserwuje się wyraźny wzrost liczby tego typu patronimików, przy czym znacząca intensyfikacja ich występowania przypada na drugą połowę stulecia. Andrzej Sieradzki wiąże to zjawisko z aktywizacją procesów słowotwórczych, wskazując na pojawienie się możliwości systematycznego tworzenia nowych derywatów na gruncie ustabilizowanych modeli formalnych [Sieradzki 2013: s. 89].

W XVIII wieku liczba takich form wzrasta niemal dwukrotnie w porównaniu z okresem poprzednim. Analogiczna tendencja zauważalna jest wśród mieszczan grabowieckich – również w tej grupie społecznej liczba derywatów w XVIII wieku wzrosła niemal o połowę względem wieku XVII [Olejnik 2019: 176–178].

Wszystkie analizowane antroponimy zostały ukształtowane za pomocą formantu dzierzawczego *-ow*, *-ew*, co nadaje im postać wzmocnioną. Bazyl Tichoniuk wysunął hipotezę, zgodnie z którą zastosowanie tych formantów służyło nie tylko uwydatnieniu relacji patronimicznej, lecz także eliminacji potencjalnej funkcji deminutywnej przyrostka *-icz* [Tichoniuk 1988: 85].

W analizowanym materiale wyjątkowo można odnaleźć patronimika na *-owicz* // *-ewicz*, będące składową trójelementową formacją, w których oprócz imienia i patronimu występowało określenie na *-ski*, np.: *Nobil Nicolai Komorowski Baltażarowicz*, *G. Frdericus Szymkowicz Sklinski*. Taki sposób identyfikacji był charakterystyczny dla Słowian Wschodnich, a dla pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego miał charakter przejściowy [Dacewicz 2014: 76].

Jak pisze Piotr Złotkowski na Podlasiu tego typu formacje mają w większości przypadków podstawy w postaci imion polskich i cerkiewnych. Określenia poimienne tego typu w XVI wieku były najliczniejszą grupą wśród nazwisk patronimicznych szlachty [Złotkowski 1999: 343–349].

W sąsiedniej ziemi chełmskiej najchętniej wykorzystywanym środkiem identyfikacyjnym w warstwie najbardziej uprzywilejowanej, podobnie jak w Grabowcu, były formacje odmiejscowe. Jednak w grupie określeń patronimicznych dominowały w wieku XVI i XVII formacje na *-owicz* // *-ewicz*. Odsetek ich – podobnie jak w starostwie grabowieckim – kształtował się w granicach 8–9% [Mytnik 2017: 205–206].

Nazwiska na *-ewicz* tworzą od podstaw zakończonych na spółgłoskę miękką, natomiast na *-owicz* – od podstaw zakończonych na spółgłoskę twardą. W badanym materiale są odstępstwa od tej zasady, np.: *Jurewicz*, *Maruszakiewicz*, *Maszkiewicz*, *Perchurewicz*, *Pilankiewicz*, *Rynkiewicz*, *Stankiewicz*. Na pojawienie się sufiksu *-ewicz* po tematach twardych zwracają uwagę także inni badacze pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego [m.in. Kojder 2014: 70; 2024; Wolnicz-Pawłowska 1978: 24–25].

Nazwiska na -icz // -owicz // -ewicz były charakterystyczną składową systemu antroponimicznego pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego. Część tego typu nazwisk wskazywała na aktualny związek filiacyjny. Były to określenia najczęstsze w grupie nazw patronimicznych denotujących szlachtę, jednak jak wykazały badania, nie pozostawały tak istotnym elementem w starostwie grabowieckim jak na Podlasiu czy w ziemi chełmskiej. Za podstawę tego typu nazwisk służyły imiona pełne, rzadziej skrócone.

Interesująco przedstawia się konfrontacja materiału historycznego z danymi współczesnymi zawartymi w *Internetowym słowniku nazwisk w Polsce* [ISNP]. Analizowane antroponimy można znaleźć na mapie całej Polski, jednak ich większe skupiska występują w pasie wschodnim oraz na tzw. Ziemiach Odzyskanych, gdzie Ukraińcy byli przesiedlani w ramach akcji „Wisła”. Na przykład nazwisko *Hrehorowicz* rejestrowane jest z ogólną liczbą 209 jednostek, największą frekwencję notuje w województwach: dolnośląskim 85, zachodniopomorskim oraz podlaskim po 26; *Jachimowicz*, ogółem 1607, województwa: mazowieckie 256, warmińsko-mazurskie 251, podlaskie 213; *Rynkiewicz*: ogółem 3383, zachodniopomorskie 541, warmińsko-mazurskie 533, dolnośląskie i pomorskie po 335, podlaskie 316; *Stankiewicz*: ogółem 19350, mazowieckie 3095, warmińsko-mazurskie 2417, podlaskie 2217; *Zienkiewicz*: ogółem 3303, mazowieckie 515, lubelskie 501, dolnośląskie 425, warmińsko-mazurskie: 394.

Nieliczne nazwiska z analizowanego zbioru nie znalazły się w opracowaniu pt. *Antroponimia Polski od końca XVI do końca XVIII wieku*, są to następujące onimy: *Krzczkowicz*, *Girzkowicz*, *Kurnatowicz*, *Maruszkiewicz*, *Perchurowicz*, *Pilankiewicz*, *Zosiewicz*. Pozostałe antroponimy są lokalizowane na Kresach Wschodnich. Powyższe dane pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że są to nazwiska regionalne, typowe dla pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego.

Cechą charakterystyczną antroponimii pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego jest udział nazwisk odimiennych zawierających w podstawach formy imion o proveniencji wschodniosłowiańskiej, np. *Daniło*, *Hryhor*, *Iwaszko*, *Jura*, *Perchur*<*Perfirij*, *Tiszko*, *Trus*, *Zosima* itp. W nazwiskach tego typu odbijają się dawne stosunki społeczne, wyznaniowe i etniczne badanego obszaru.

Bibliografia

Źródła (wraz ze stosowanymi skrótami)

- KGR106 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga relacji (1712), sygn. 35/10/o/3.1/106.
KGR107 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga relacji (1713–1714), sygn. 35/10/o/3.1/107.
KGR109 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga relacji (1717), sygn. 35/10/o/3.1/109.
KGW161 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga wyroków (1581–1586), sygn. 35/10/o/2/161.
KGW162 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga wyroków (1586–1593), sygn. 35/10/o/2/162.
KPI93 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga plenipotencji (1681–1732), sygn. 35/10/o/4/193.
KPI94 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga plenipotencji (1735–1753), sygn. 35/10/o/4/194.
KPI95 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga plenipotencji (1754–1773), sygn. 35/10/o/4/195.
KPI96 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga plenipotencji (1773–1783), sygn. 35/10/o/4/196.
KZG23 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga wyroków (1589–1594), sygn. 35/3/o/-/23.
KZ57 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga zapisów (1640–1646), sygn. 35/10/o/1/57.
KZ59 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga zapisów (1650–1655), sygn. 35/10/o/1/59.
KZ60 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga zapisów (1655–1662), sygn. 35/10/o/1/60.
KZ62 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga zapisów (1675–1681), sygn. 35/10/o/1/62.
KZ63 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga zapisów (1680–1690), sygn. 35/10/o/1/63.
KZ64 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga zapisów (1691–1698), sygn. 35/10/o/1/64.
KZ65 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga zapisów (1699–1708), sygn. 35/10/o/1/65.
KZG27 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga wyroków (1617–1619), sygn. 35/3/o/-/27.

Słowniki (wraz ze stosowanymi skrótami)

- ICH – Malec Maria (1994), *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*, Kraków.
ISNP – Czopek-Kopciuch Barbara, Górny Halszka, Magda-Czekaj Małgorzata, Palinciuc-Dudek Elena, Skowronek Katarzyna, Supranowicz Elżbieta (2014–), *Internetowy słownik nazwisk w Polsce*, <https://nazwiska.ijppan.pl/> [dostęp: 1 września 2025].
Kojder Marcin (2024), *Słownik etymologiczno-motywacyjny ukraińskich nazwisk historycznych wschodniej Lubelszczyzny*, Lublin.
SSN – Malec Maria (1982), *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź.
T – Tichoniuk Bazyli (2000), *Imiona i ich formy na pograniczu polsko-białoruskim od XVI wieku do roku 1839*, Zielona Góra.
TRIJ – Trijniak Ivan I. (2005), *Slovyk ukrajinskych imen*, Kyjiv.

Literatura

- Bondyra Wiesław (2015), *Własność ziemska w województwie białym w czasach saskich*, Lublin.
- Bystron Jan Stanisław (1993), *Nazwiska polskie*, Warszawa.
- Citko Lilia (2001), *Nazewnictwo osobowe północnego Podlasia w XVI w.*, Białystok.
- Citko Lilia (2006), *Nazwiska patronimiczne w tradycji nazewniczej Wielkiego Księstwa Litewskiego*, w: *Gwary i onomastyka pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego i słowiańsko-bałtyckiego*, red. Lilia Citko, Bazyli Siegień, Białystok, s. 73–80.
- Dacewicz Leonarda (2014), *Historia nazwisk na kresach północno-wschodnich Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.)*, Białystok.
- Janeczek Andrzej (1991), *Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego. Województwo białe od schyłku XIV do początku XVII wieku*, Wrocław–Warszawa–Kraków.
- Jaroszyński Wacław (1991), *Siedem wieków Grabowca*, Lublin.
- Klemensiewicz Zenon (1974), *Historia języka polskiego*, Warszawa.
- Kojder Marcin (2014), *Antroponimia historyczna starostwa hrubieszowskiego w XVII i XVIII wieku*, Lublin.
- Kosyl Czesław (2006), *Polszczyzna mieszczan hrubieszowskich w pierwszej połowie XVIII wieku*, w: *Dzieje Hrubieszowa. Od pradziejów do 1918 roku*, t. 1, red. Ryszard Szczygieł, Hrubieszów, s. 295–316.
- Kość Józef (1999), *Polszczyzna południowokresowa na polsko-ukraińskim pograniczu językowym w perspektywie historycznej*, Lublin.
- Kowalik-Kaleta Zofia (1983), *Strukturalistyczna a strukturalna klasyfikacja nazwisk*, „Polonica”, t. 9, s. 231–254.
- Kowalik-Kaleta Zofia (2007), *Historia nazwisk polskich na tle społecznym i obyczajowym (XII–XV wiek)*, t. 1, Warszawa.
- Kuczyński Stefan M. (1965), *Studia z dziejów Europy Wschodniej X–XVII w.*, Warszawa.
- Magda-Czekaj Małgorzata (2010), *Nazwiska na -owicz(z) z wybranych miast Polski od XVI do XVIII wieku*, w: *Miasto w perspektywie onomastyki i historii*, red. Irena Sarnowska-Gieffing, Magdalena Graf, Poznań, s. 187–196.
- Mytnik Irena (2017), *Imiennictwo ziemi chełmskiej w XVI–XVII wieku*, Warszawa.
- Olejniak Marek (2019), *Antroponimia starostwa grabowieckiego (XVI–XVIII w.)*, Lublin.
- Rudnicka-Fira Elżbieta (2004), *Antroponimia Krakowa od XVI do XVIII wieku. Proces kształtowania się nazwiska*, Katowice.
- Sieradzki Andrzej (2013), *Poznańskie derywaty nazwiskowe XVI–XVIII wieku*, Poznań.
- Sieradzki Andrzej (2016), *Słowotwórstwo protonazwisk polskich doby staro- i średnio-polskiej*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza”, t. 16, s. 259–270.
- Szulowska Wanda (1992), *Imiennictwo dawnej ziemi halickiej i lwowskiej*, Warszawa.
- Tichoniuk Bazyli (1988), *Antroponimia południowej Białostoczczyzny w XVI wieku*, Opole.

- Warchoł Stefan (1996), *W sprawie terminów: 1. Przewisko, 2. Przydomek (Rozważania terminologiczne)*, „Terminoviedienije”, s. 135–142.
- Warchoł Stefan (2012), *Nazwiska pochodzenia wschodniosłowiańskiego w księgach miejskich Lublina z XVII wieku*, „Pogranicze Polska-Ukraina, Rocznik Naukowy”, t. 4 Drohobycz–Lublin, s. 187–205.
- Wolnicz-Pawłowska Ewa (1978), *Osiemnastowieczne imiennictwo ukraińskie w dawnym województwie ruskim*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk.
- Wolnicz-Pawłowska Ewa (1993), *Antroponimia łemkowska na tle polskim i słowackim XVI–XIX wieku*, Warszawa.
- Wolnicz-Pawłowska Ewa, Szulowska Wanda (1998), *Antroponimia polska na Kresach południowo-wschodnich XV–XIX wiek*, Warszawa.
- Wolnicz-Pawłowska Ewa (2010), *Czy istnieje polskie nazwisko mieszczańskie?*, w: *Miaśto w perspektywie onomastyki i historii*, red. Irena Sarnowska-Giefing, Magdalena Graf, Poznań, s. 269–278.
- Złotkowski Piotr (1999), *Nazwy osobowe szlachty podlaskiej z formantem -icz, -owicz, -ewicz z XV–XVII wieku*, w: *Nazewnictwo na pograniczach etniczno-językowych*, „Studia Slawistyczne”, t. 1, s. 343–349.

dr hab. Marek Olejnik – Katedra Językoznawstwa Słowiańskiego, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; zainteresowania badawcze: problematyka nazw własnych pogranicza polsko-ukraińskiego.